

Институционално јакнење на прекуграничната соработка - Завршување на СВІВ фаза I!

Почитувани читатели,

По долгото и возбудливо патување кое трае веќе 29 месеци, првата фаза на СВІВ – Институционално јакнење на прекуграничната соработка се приближува кон крајот. Официјалното завршување на проектот е 22 октомври 2008 година.

Прекуграничната соработка под ИПА, новиот финансиски инструмент на ЕК, е комплексен процес кој за прв пат паралелно се одвива на 8 внатрешни граници на Западен Балкан. Со цел овој процес да биде успешен, треба да се формира ефикасен регионален механизам за координација и спојување на сите нивоа. Со напорната работа и посветеност на сите Национални власти од сите земји на Западен Балкан, како и строгото насочување и директната вклученост на Европската Комисија, беа подготвени програмски документи како правна основа за процесот, кои беа одобрени во декември 2007 година.

На сите граници беа формирани Заедничките управувачки структури кои се потребни за ефективно и ефикасно управување и спроведување на програмите и проектите.

Потенцијалните кандидати за ИПА ПС беа навремено информирани за содржината на програмите и за можностите за финансирање преку информативната кампања која се одвиваше низ целиот регион а беше организирана од страна на СВІВ во соработка со Националните власти и другите локални и регионални партнери.

По информативната кампања, СВІВ организираше низа обука за претставниците на националните институции, Заедничките управувачки структури и потенцијалните кандидати, со цел да се зајакната капацитетите за управување и спроведување на програмите, како и капацитетите за подготовка на проекти, за да се обезбеди ефикасно користење на достапните фондови.

Сите овие чекори беа потребни со цел да се дојде до сегашните, многу важни, цели во процесот: објавување на првите Повици за доставување предлози на сите граници!

Многу работи се направени до сега. Сепак, успешното спроведување на програмите и проектите моментално се најголемиот предизвик кој стои пред сите заинтересирани страни за ИПА ПС во регионот. Со цел процесот да продолжи да се одвива и понатаму и да се задржи чувството здобиено во првата фаза на СВІВ проектот, Европската Комисија одлучи да финансира втора фаза на проектот кој треба да следи веднаш по првата фаза. Ова ја докажува вредноста на постигнување на координација и соработка на регионално ниво!

Во ова издание на СВІВ фокус, би сакале да ги претставиме двете земји од Западен Балкан за кои не сме пишувале до сега – Босна и Херцеговина и Србија (страна 2-8), но би сакале и да ги резимираме активностите на проектот и да ви го претставиме СВІВ тимот кој ве поддржуваше во текот на целиот процес и кој, со својата професионалност и верба во заедничката цел, многу допринесе за големиот број постигнати резултати (страна 9-14).

По завршувањето на оваа прва фаза на проектот, јас и целиот СВІВ тим би сакале да им се заблагодариме на сите партнери и заинтересирани страни вклучени во ИПА ПС, во сите земји од Западен Балкан, за нивната напорна работа, поддршка и посветеност за заедничко постигнување на важни нови цели во процесот на прекуграничната соработка меѓу земјите од Западен Балкан!

Наташа Госпоџинацки
СВІВ Тим лидер

СОДРЖИНА

Босна и Херцеговина и
Србија

2/3

Интервју: Г-ѓа Гордана
Лазаревиќ, Помошник
министер, Министерство за
финансии, Република Србија

Интервју: Г-ѓа Нада Бојаниќ,
Раководител на одделот за
ПС, ДЕИ, Босна и
Херцеговина

4/5

Програми за ИПА ПС

6

Делегација на ЕК во Босна и
Херцеговина

EU CORIN: Поддршка на
прекугранична соработка

7

Регионални развојни
агенции во Босна и
Херцеговина

8

Искуството на Војводина во ПС

Партнерство помеѓу СВІВ и
проектот "Економски регион
по водениот тек на Сава"

9-14

Институционално јакнење
на прекуграничната
соработка

Интервју: Г-ѓа Гордана Лазаревиќ, Помошник министер, Министерство за финансии, Република Србија

СВІВ: Каково е значењето на прекуграничната соработка за интеграцијата на Србија во ЕУ?

Г.Л.: Значењето на прекуграничната соработка за интеграција во ЕУ е големо. Прво, Србија добива дополнителни средства со кои може да ја прошири и зајакне соработката со своите соседи, кои во исто време се и нејзини најважни економски партнери, да ги обнови сите видови на соработка меѓу локалните заедници, било да се тоа органи и институции на локалната самоуправа или граѓански организации. Тоа претставува индиректно финансиско јакнење на граничните области кои, по правило, се релативно послабо економски развиени поради близината на границата.

Понатаму, ваков вид на програма овозможува заедничко планирање на активностите во области опфатени со програмите за прекугранична соработка, заедничко финансирање и заедничко реализирање на проектите. На подолг рок, тоа претставува основа за јакнење на кохезивната политика, која претставува основа на европските интеграции бидејќи кохезијата значи смалување на разликите меѓу сегашните и идните членки на ЕУ, каде на крајот како резултат се јавува спојување на економскиот и социјалниот развој, намалување на регионалните разлики, зголемување на вработеноста и конкурентноста.

Програмите за прекугранична соработка покрената и голем процес на едуцирање на учесниците во програмата. Тие се запознаваат со начинот на кој се размислува за новите проекти и цели кои тие треба да ги реализираат, како тие проекти допринесуваат не само за соработка туку и за подобар живот на граѓаните, надминување на тешките наследени проблеми во меѓуетничките односи, како тие проекти се реализираат, како се врши финансиско известување и контрола, дека треба да се придржуваат до поставените рокови и напорно да работат истите да се остварат, како и да се почувствува задоволството кога проектот ќе ги покаже своите резултати.

Ова не се воопшто лесни работи, но Министерството за финансии, преку својот

сектор за програмирање и управување со фондовите на ЕУ и развојната помош, успеа да создаде еден нов начин на комуникација со потенцијалните корисници на територијата на која се реализираат овие програми. Формирана е мрежа на локални канцеларии – Суботица, Вршаќ, Бор, Ниш, Сремска Митровица, Ужице, Пријепоље – преку кои, секој кој ќе посака да учествува, може да добие соодветни информации, да ги изрази своите потреби за обука која ќе им биде понудена во текот на целиот период на реализација на овие програми. Големо олеснување е и воспоставувањето на јак компјутерски систем кој овозможува директно известување преку интернет пристап, организирање на лесна прегледност на сите документи кои се од значење за поединечните програми, комуникација со сите членови на мрежата, давање одговори на најчесто поставувани прашања, и секако, пред се, голем ентузијазам и заложување на членовите на тимот да комуницираат со потенцијалните корисници на програмите, како и со оние кои ги добиле проектите, да биде постојана и брза.

Нашата цел е да ја разбиеме фамата дека нема доволно проекти, дека нема капацитети за нивна реализација, дека парите ненаменски се трошат. Сметам дека во голема мера успеавме во тоа, пред се заради заедничката работа и поставените правила дека за негативните појави нема толеранција – мора да се избегнат, а и ако се случат, итно мораат да се коригираат, а крајната последица би била затворање на проектот и барање да се вратат средствата потрошени до тогаш. Сето ова јасно им е пренесено на сите учесници во проектите, од првиот ден, и не се отстапува од тоа. Србија имаше среќа да и се исплати тешката работа на совладување на комплексните финансиски правила на ЕУ. Имено, ниту еден проект не е откажан и средствата од претходните програми за прекугранична соработка максимално се искористени. Постојат околу 200 проекти долж границата со Унгарија, Румунија и Бугарија, кои се во различни фази на спроведување.

СВІВ: Програмите со соседните земји од Западен Балкан – предизвик?

Г.Л.: Она што го научивме за време на реализацијата на Соседската програма, ќе се применува и во праксата со прекуграничната соработка со западнобалканските земји. Но, оваа соработка ќе биде полесна бидејќи нема проблеми со визи, нема јазични бариери. Економските врски се доста јаки. Она што можам да го видам како потенцијален проблем е големата релативна заостанатост на поединечни гранични делови, неповолноста на теренот, непостоенето на јаки економски и универзитетски центри кои на првиот повик би можеле да го поддржат кофинансирањето на овие програми со своето знаење и искуство и релативно поголема финансиска сила. Исто така, загрижува и релативно слабата населеност на поедини региони, а секоја работа ја

обавуваат луѓето. Но, се надевам дека овие проблеми ќе се надминат, дека врз основа на искуството од реализацијата на Соседската програма, ќе се најдат соодветни решенија кои ќе се прилагодат на карактеристиките на соработка со Босна, Црна Гора и Хрватска.

Врз основа на искуствата од реализација на Соседските програми, Србија ќе управува со заедничките технички секретаријати за Босна и Херцеговина и Црна Гора. Тоа е голема одговорност бидејќи, по прв пат, една земја која не е членка на ЕУ ќе управува со една таква административна структура. Исто така, многу е важно што Србија во ниту еден момент не негодуваше да го сподели своето искуство, прописите и до сега развиениот компјутерски софтвер за пратење на проектите за прекугранична соработка.

СВІВ: Каква е интерната организација и капацитетите на Министерството за спроведување на програмите?

Г.Л.: Во својата интерна организација, Министерството за финансии постојано го следи развојот на работите во прекуграничната соработка и настојува да се обезбедат неопходните финансиски и материјални средства за извршување на овие работи. Програмата CARDS за подигнување на капацитетите на одделенијата за прекугранична соработка беше од исклучителна помош. Тука се здружени силите и парите на ЕУ и УНДП за да се помогне со формирањето на нови административни структури и едуцирањето на вработените, олеснувањето на високите трошоци за формирање на нови институции и намалувањето на притисокот врз буџетот. Но, не е помалку важно и тоа што Владата го поддржа проширувањето на органите на државната управа во областа на прекуграничната соработка и овозможи стално да се зголемува бројот на вработени државни службеници во оваа област. Меѓутоа, варијацијата кај кадарот и понатаму е висока.

Што се однесува до спремноста на програмите за прекугранична соработка со земјите од Западен Балкан, таа во овој момент е задоволителна. Формирани се заеднички технички секретаријати и нови локални канцеларии, се вработија и се обучија луѓето, така да спремно ќе се дочека почетокот на отворањето на повикот за соработка, кое го очекувам кон крајот на оваа година. Доста се работеше и на рано запознавање на луѓето и организациите во областа опфатена со оваа соработка, на содржината на програмата, активностите кои можат да се финансираат. На ова поле не беше ангажирано само Министерството туку и вработени од СВІВ, регионаниот проект на Европската Комисија. Овој проект беше од особено значење за земјите кои немаа никакво или имаа многу ограничено искуство во работа на проекти за прекугранична соработка.

Интервју: Г-ѓа Нада Бојаниќ, Раководител на одделот за Прекугранична соработка, Директорат за Европски Интеграции на Босна и Херцеговина

Г-ѓа Нада Бојаниќ зборуваше за предизвиците во спроведувањето на програмите за ПС во регионот, конкретните активности спроведени до сега и претстојните задачи на малиот но посветен тим во Босна и Херцеговина.

СВІВ: Пред скоро време Босна и Херцеговина го потпиша ДСА. Како прекуграничната соработка ќе допринесе кон постигнувањето на Европското интегрирање?

Н.Б.: Договорот вклучува поглавје за Регионална соработка што повикува на развој на регионална соработка со други земји кои се засегнати од процесот на стабилизација и асоцијација. Постигнувањето на прекуграничната соработка меѓу земјите во регионот, со користење на фондовите на ЕК од втората компонента на ИПА, ќе го подобрат постигнувањето на оваа цел, но исто така, како и други постоечки програми за ПС низ цела ЕУ, ќе допринесе кон социо-економски развој на граничните области, ќе го подобри партнерството на локалните заедници од двете страни на границата во решавањето на заедничките проблеми и ќе води кон создавање на добрососедски односи и стабилност.

Бидејќи повеќето од правилата на структурните фондови се прсликани во Регулативата за спроведување на ИПА, учеството во програмите за ИПА ПС претставуваат и подготовка за следните фази на нашиот пат кон ЕУ, како за идно учество во останатите три компоненти на ИПА така и во структурните фондови на ЕУ, кога ќе бидеме дел од ЕУ.

СВІВ: Во кои ИПА програми може да учествува Босна и Херцеговина и кои фондови се достапни?

Под ИПА ПС, Босна и Херцеговина може да учествува во 6 програми: ИПА Адриатик програмата за ПС; три билатерални

програми со соседните земји од Западен Балкан: Хрватска, Србија и Црна Гора, и две транснационални програми: South-East European Space (SEES) и Mediterranean (MED).

Алокацијата на средствата за Адриатик програмата е фиксирана од страна на ЕК (€6 милиони за три години 2007-2009), додека за други програми овозможивме фондови кои ни се на располагање, за секоја од програмите, на годишно ниво. Ова се направи за време на фазата на програмирање кое се случуваше во 2007 година.

Се обидовме да обезбедиме еднаква алокација на средствата од двете страни на границата. На пример, за програмата со Хрватска, секој од нас има по €1 милион, со Црна Гора – Босна и Херцеговина има €0.5, а Црна Гора €0.6 милиони, додека со Србија алоцирани се €0.7 милиони за Босна и Херцеговина и €1.1 милиони за Србија. За SEES, годишната алокација за Босна и Херцеговина е околу €0,45 милиони, додека за MED е €0,1 милион.

СВІВ: Кое е досегашното искуство на Босна и Херцеговина во прекуграничната соработка?

Н.Б.: До 2004 година, Босна и Херцеговина учествуваше во 17 проекти во рамките на INTERREG III A Адриатик и два проекти во рамките на INTERREG IIIB CADSES програмите.

Ова ограничено учество во овие две програми се измени со Регионалната алокација на CARDS средствата, поддржувајќи го учеството на земјите од Западен Балкан во новите Соседски програми (НСП).

Во периодот од 2004 до 2006 година, Босна и Херцеговина беше подобна за INTERREG IIIA Адриатик НСП и INTERREG IIIB CADSES НСП, кога се здобивме со првото вистинско искуство со проекти за ПС. Од 93 проекти одобрени во рамките на Адриатик НСП, 27 проекти имаа партнери од нашата земја а вкупната сума на проектите беше €1.259.000, додека во рамките на CADSES НСП, имавме два проекти со вкупна вредност од €200.000.

Сепак, програмирањето за ИПА ПС 2007 – 2013, кое се одржа во текот на 2007 година преку Заедничките комитети за програмирање и тимовите за подготвување на нацрт документи кои беа формирани за таа цел, и со поддршка на СВІВ, резултираше со програми за ПС кои беа одобрени од страна на ЕК во декември 2007 година. Тоа беше вредно искуство и добра основа за иден развој.

СВІВ: Кој е за вас најголемиот предизвик за успешно спроведување на ПС во Босна и Херцеговина и во регионот?

Н.Б.: Нашиот сегашен предизвик е управувањето на сите шест програми со нашето ограничено претходно искуство во ПС, особено на трите билатерални програми кои по прв пат ќе бидат објавени.

Во соработка со Оперативните структури на земјите партнери, во тек е формирањето на заеднички структури за спроведување на секоја од овие програми. Назначувањата за Заедничкиот комитет за следење (ЗКС) се во финална фаза и се планира првиот состанок да се одржи во октомври 2008 година. На овој состанок ќе треба да се одобрат голем број документ чија подготовка е во тек (Правилник на ЗКС, Прирачник за ЗТС, Повици за доставување на предлози со Правилник за апликантите).

Што се однесува до Заедничките технички секретаријати (ЗТС), неодамна објавивме оглас за 8 слободни работни места во ЗТС/Антената од страната на Босна и Херцеговина. Се надеваме дека персоналот за ЗТС и Антената ќе бидат познати најдоцна до октомври 2008 година. Првиот предизвик кој треба да се исполни е комплетно оперативни ЗТС и Антена, и затоа проектите на ЕК за техничка помош ќе имаат многу важна улога.

ЕК и додели €520.000 на Босна и Херцеговина, од CARDS регионалниот фонд 2005/06, за да ги покрие почетните трошоци за формирање на заедничките структури. Договорот за директен грант со ДЕИ, вреден €400 000, е веќе потпишан додека останатите €120 000 остануваат во Делегацијата на Европската Комисија (ДЕК) и ќе се користат за набавка на намештај и опрема за ЗТС и Антената, како и за ангажирање на евалуатори за проценка на проектите доставени во рамките на ПЗДП кој треба да се објави. Директниот грант ќе ги покрие тековните трошоци на ЗТС и Антената за првите 18 месеци.

Нашиот следен предизвик е исполнувањето на очекувањата бидејќи до сега имаме организирано неколку информативни семинари на разни места низ цела Босна и Херцеговина, во соработка со СВІВ и други локални заинтересирани страни, со цел да се рашират информациите за ИПА ПС.

На крајот, бидејќи од идните корисници ќе се бара да обезбедат најмалку 15 % кофинансирање, нивниот финансиски капацитет претставува важен предуслов за успехот на програмите на ИПА ПС.

Програмска област

Србија	15,370 км ²
Босна и Херцеговина	17,612,01 км ²
Вкупно подобра област	32,982,01 км ²
Вкупно население	2,976,023
Должина на границата	382,8 км
Гранични премини	8

Србија – Босна и Херцеговина

ПОДОБЕН РЕГИОН:

Во Србија, подобни се Сремската, Маџанската, Колубарската и Златиборската област. Во Босна и Херцеговина, подобни се општините од трите економски региони: Северо-запад, Северо-исток и Југо-исток.

ПРЕГЛЕД НА СТРАТЕШКИТЕ ЦЕЛИ:

Да се спојат луѓето, заедниците и економиите од граничната област заеднички да учествуваат во развојот на соработката, користејќи ги своите човечки, природни и економски ресурси и предности.

Локација на ЗТС: Ужице, Србија.
Локација на антената: Зла, Босна и Херцеговина.

Приоритет I	Социо-економска кохезија преку заеднички активности за подобрување на физичката, деловната, социјалната и институционалната инфраструктура и капацитет
Мерка I.1	Подобрување на продуктивноста и конкурентноста на економските, руралните ресурси, и ресурсите на животната средина, во областа
Мерка I.2	Прекугранични иницијативи кои целат кон размена на луѓе и идеи за подобрување на професионалната соработка и соработката на граѓанското општество

Приоритет II	Техничка помош
--------------	----------------

Програмска област

Serbia	10,063 km ²
Montenegro	9,369 km ²
Total eligible area	19,432 km ²
Total population	847,787
Border length	250 km
Border crossings	2 (6)

Србија – Црна Гора

ПОДОБЕН РЕГИОН:

Во Србија, подобни се Златиборската и Раската област.

Во Црна Гора, подобни се општините Пљевља, Бијело Поље, Беране, Рожаје, Плав, Андријевица, Коласин, Мојковац, Забљак, Глузине, Савник. Општините Цетиње, Подгорица и Даниловград се во соседната област.

ПРЕГЛЕД НА СТРАТЕШКИТЕ ЦЕЛИ:

Да се спојат луѓето, заедниците и економиите од граничната област заеднички да учествуваат во развојот на соработката, користејќи ги своите човечки, природни и економски ресурси и предности.

Локација на ЗТС: Пријепоље, Србија.
Локација на антената: Бијело Поље, Црна Гора.

Приоритет I	Социо-економска кохезија преку заеднички активности за подобрување на физичката, деловната, социјалната и институционалната инфраструктура и капацитет
Мерка I.1	Подобрување на продуктивноста и конкурентноста на економските, руралните ресурси, и ресурсите на животната средина, во областа
Мерка I.2	Прекугранични иницијативи кои целат кон размена на луѓе и идеи за подобрување на професионалната соработка и соработката на граѓанското општество

Приоритет II	Техничка помош
--------------	----------------

Програмска област

Хрватска	6,609 км ²
Србија	11,703 км ²
Вкупно подобра област	18,312 км ²
Вкупно население	1,888,905
Должина на границата	318 км
Гранични премини	8

Хрватска – Србија

ПОДОБЕН РЕГИОН:

Во Хрватска, подобни се две области: Осјечко-Барањска и Вуковарско-Сремска. Во Србија, подобни се четири области: север-Бачка, запад-Бачка, југ-Бачка и Срем.

ПРЕГЛЕД НА СТРАТЕШКИТЕ ЦЕЛИ:

Да се стимулира прекуграничната соработка со цел да се зголеми и подобри регионалната економија на социјален одржлив начин, а во исто време, да се подобрат соседските односи преку границата.

Локација на ЗТС: Загреб, Хрватска.
Локација на антената: Сремска Митровица, Србија.

Приоритет I	Одржлив социо-економски развој
Мерка I.1	Економски развој
Мерка I.2	Заштита на животната средина
Мерка I.3	Луѓе-за-луѓе

Приоритет II	Техничка помош
--------------	----------------

Приоритет I	Поддршка на создавањето на општа социо-економска средина за луѓето, заедниците и економиите од подобните региони
Мерка I.1	Иницијативи за прекуграничен економски развој со нагласок на туристичкиот и руралниот развој
Мерка I.2	Иницијативи за развој на животната средина, главно за заштита, промоција и управување со природните ресурси
Мерка I.3	Социјална кохезија и културна размена преку вклучувања од институции и од типот луѓе-за-луѓе

Приоритет II	Техничка помош за зголемување на административните капацитети во управувањето и спроведувањето на програмата за ПС
---------------------	--

Босна и Херцеговина – Црна Гора

ПОДОБЕН РЕГИОН:

Во Босна и Херцеговина, тоа се сите општини во економските региони на Сараево и Херцеговина. Во Црна Гора, ги покрива општините Пљевља, Плузине, Забљак, Савник, Никшиќ, Херцег Нови, Котор, Тиват, Бијело Поље, Мојковац, Беране, Коласин.

ПРЕГЛЕД НА СТРАТЕШКИТЕ ЦЕЛИ:

Промовирање на одржливиот развој на прекуграничните области, нивните економски, културни, природни и човечки ресурси и потенцијали со јакнење на капацитетите на човечките ресурси и заедничките институционални мрежи меѓу локалните заедници и локалните приватни и јавни заинтересирани страни.

Локација на ЗТС: Сараево, Босна и Херцеговина.
Локација на антената: Никшиќ, Црна Гора.

Програмска област

Босна и Херцеговина	20,459.90 км ²
Црна Гора	8,784 км ²
Вкупно подобна област	29,243.90 км ²
Вкупно население	1,355,278
Должина на границата	249 км
Гранични премини	7

Приоритет I	Формирање на заеднички економски простор
Мерка I.1	Заеднички развој на туристичката понуда
Мерка I.2	Промоција на претприемаштвото

Приоритет II	Подобрен квалитет на животот и социјална кохезија
Мерка I.1	Заштита на природата и животната средина
Мерка I.2	Подобра пристапност до услугите на заедницата во граничната област

Приоритет III	Техничка помош
----------------------	----------------

Хрватска - Босна и Херцеговина

ПОДОБЕН РЕГИОН: Во Хрватска: областите Вуковарско-Сремска, Бродско-Посavsка, Сисачко-Мославачка, Карловацка, Личко-Сенска, Задарска, Шибенско-Книнска, Сплитско-Далматинска, Дубровачко-Неретванска, и во соседните области: Осјечко-Барањска, Бијеловарско-Билгорска, Пожешко-Славонска, Загребачка и Приморско-Горанска.

Во Босна и Херцеговина, три економски региони: северозапад, североисток и Херцеговина.

ПРЕГЛЕД НА СТРАТЕШКИТЕ ЦЕЛИ: Да се охрабри создавањето на прекугранични мрежи и партнерства и развој на заедничките прекугранични активности со цел ревитализирање на економијата, заштита на природата и зголемување на социјалната кохезија на програмската област.

Локација на ЗТС: Загреб, Хрватска.
Локација на антената: Бања Лука и Мостар, Босна и Херцеговина.

Програмска област

Хрватска	30,882 км ²
Босна и Херцеговина	38,022 км ²
Вкупно подобна област	68,904 км ²
Вкупно население	4,394,831
Должина на границата	992 км
Гранични премини	

Повеќегодишен индикативен плански документ 2007-2009 за Босна и Херцеговина: Финансиски индикатори – ИПА Компонента II

Програма за ПС	ИПА фонд 2007	ИПА фонд 2008	ИПА фонд 2009
ИПА Адриатик ПС	1.313	2.243	2.446
Босна и Херцеговина – соседни земји потенцијални кандидатки и ЕФРР интер-регионални и транснационални програми	2.653	2.706	2.760
Вкупно	3.966	4.949	5.206

Повеќегодишен индикативен плански документ 2007-2009 за Србија: Финансиски индикатори – ИПА Компонента II

Програма за ПС	ИПА фонд 2007	ИПА фонд 2008	ИПА фонд 2009
Србија – Унгарија	1.334	2.279	2.486
Србија – Романија	1.580	2.698	2.943
Србија - Бугарија	1.265	2.160	2.356
ИПА Адриатик ПС	0.319	0.546	0.595
Србија – Земји потенцијални кандидатки и ЕФРР интер-регионални и транснационални програми	3.714	3.789	3.864
Вкупно	8.212	11.472	12.244

Делегација на ЕК во Босна и Херцеговина

DELEGATION OF THE EUROPEAN COMMISSION
TO BOSNIA AND HERZEGOVINA

Делегацијата на Европската Комисија во Босна и Херцеговина (ДЕК) беше формирана на 10 јули 1996 година и од тогаш игра важна улога во спроведувањето на Заедничките меѓународни и безбедносни прописи, правејќи редовни политички анализи, спроведувајќи евалуации заедно со амбасадите на земјите членки и допринесувајќи кон процесот за создавањето правила.

ДЕК има клучна улога во спроведувањето на значајната надворешна помош за Босна и Херцеговина (БиХ). Сегашната помош на ЕК за БиХ е деконцентрирана, па затоа одговорноста за управувањето ја сноси ДЕК. Иако намерата на ЕК е идно децентрализирање на помошта на ЕК за земјата, значителните институционални реформи остануваат предуслов пред да се превземе таков чекор.

Од 1991 година, помошта од ЕК за БиХ изнесува повеќе од € 2.5 билиони. Меѓу 2005 и 2006 година, CARDS програмата беше основниот извор на помош за земјата од ЕУ, што изнесуваше €4.6 билиони за поддршка на јакнење на капацитетите во земјата. Во 2007 година, Инструментот за претпристапна помош (ИПА) го замени претходниот претпристапен инструмент. Во моментов, како земја потенцијален кандидат, Босна и Херцеговина е подобна за две ИПА компоненти: помош во период на транзиција и институционална надградба и помош за прекугранична соработка.

Целта на програмата за помош во прекуграничната соработка во БиХ е да се поддржат соодветните државни и локални институции и организации во БиХ за успешно учество во проекти поврзани со ЕУ програмите кои промовираат прекугранична, транснационална и интер-регионална соработка.

Тригодишниот буџет за шесте програми за ИПА ПС на БиХ, за периодот 2007-2009, изнесува скоро €9 милиони.

Што се однесува до спроведувањето на ИПА, ДЕК ја има улогата на Договорно Тело. Кога се зборува за програмите за прекугранична соработка, ова значи дека Делегацијата е надлежна за склучување договори со апликантите од БиХ на кои им се доделени грантови, како и за нивното подоцнежнo финансиско спроведување.

Сите релевантни активности за следење спроведени од страна на Директоратот за европски прашања и заедничките управувачки структури (Заедничките комитети за следење и Заедничките технички секретаријати/Антени) се координираат во соработка со Директорот на проектот од ДЕК одговорен за прекугранична соработка во Одделот за економски развој на ДЕК.

EU CORIN: Поддршка на прекугранична соработка

Проектот EU CORIN, финансиран од ЕУ а спроведуван од меѓународен конзорциум составен од компани предводени од Nurodom Consulting S.A. (Грција), започна со работа на 16 јули, 2007 година.

Целта на проектот е да се помогне во иницијативата за формирање на државни и заеднички управувачки структури за спроведување на програмите за ПС со соседните земји на Босна и Херцеговина. Другата цел на Проектот е да има олеснителна улога во подготовката и објавувањето на ПсДП и да им овозможи на потенцијалните корисници да ги зграбат можностите за финансирање преку грантови.

Тимот на EU CORIN го советува и поддржува Директоратот за европски интеграции (ДЕИ), како главен корисник на овој проект, во неговата улога како Координатор за ИПА Компонента II и Оперативна структура за прекуграничните програми, како и Национален Координатор за ИПА (NIPAC) во име на Босна и

Херцеговина. Проектот обезбедува обука и поддршка за сите релевантни управувачки структури за ПС во Босна и Херцеговина.

Досегашни достигнувања на EU CORIN...

Главниот фокус на EU CORIN проектот е поддршка на ДЕИ во исполнувањето на своите задачи и одговорности во согласност со Регулативата за спроведување на ИПА. Ова вклучуваше подготовка на нацрт апликација за директен грант за да се овозможи формирањето на Заедничкиот технички секретаријат/Антена, како и помош при изборот на вработени за овие структури.

Проектот ја поддржа и подготовката на нацрт верзијата на Работните задачи за поставување на контакт лице за South Eastern Europe програмата кое беше финализирано и испратено до регионалниот Заеднички технички секретаријат во мај 2008 година.

EU CORIN помогна и во развојот на "Стратегијата за спроведување на децентрализираните систем за спроведување за работа со помош од ЕК во БиХ" за ИПА компонента I и II која беше одобрена во јуни 2008.

Со цел да се подобри учеството на БиХ во Адриатик ИПА ПС, EU CORIN разви прва нацрт верзија на Работните задачи за рамкован договор. Кога ќе се одобри, ќе следат повеќе мултилатерални проекти со организација на

настани за првично барање на партнери пред да се објави 1-от Повик за доставување предлози.

Претстојни активности на EU CORIN...

Во претстојниот период, тимот на EU CORIN ќе ги советува Програмските управувачки структури за ИПА ПС за подготвока на документи за грант, пакети за Повици за доставување предлози вклучувајќи ги и упатствата за апликанти, нацрт договори, итн. Во овој период ќе има серија на обуки за спроведување на програмите за ИПА ПС со посебен осврт на Грантовите шеми за ИПА ПС за разни целни групи.

Со цел повеќе да се разберат практичните аспекти на спроведувањето на програмите за ПС и да се продлабочи партнерството меѓу претставниците на структурите за ИПА ПС кои учествуваат, EU CORIN ќе организира меѓународна студиска турнеја за босанските ИПА структури, во БиХ, која ќе се одржи во последниот квартал од 2008.

И на крај, EU CORIN ќе ги интензивира активностите кои целат кон подигнување на јавната свест за прекугранична соработка како и за програмите за ИПА ПС и можностите за финансирање во склоп на грантовите шеми финансирани од ЕУ.

Регионалната развојна агенција NERDA со своите активности ја покрива економската област на североисточна БиХ со 34 општини и Брчко дистриктот. Градејќи ја својата инфраструктура и мрежа од 5 канцеларии (главната канцеларија е во Тузла и 4 подрегионални канцеларии во: Бијељина, Орашје, Брчко и Зворник), и со својот стручен тим од 16 луѓе, NERDA во потполност го оправда својот предзнак на регионална агенција.

NERDA е формирана во 2004 година и започна со работа во јануари 2005. Од самиот почеток е поддржана од страна на Делегацијата на Европската Комисија во БиХ, па затоа капацитетите на агенцијата се значително зајакнати преку проектите на Европската унија за поддршка на регионалниот економски развој. Една од најголемите потрди за успешност и кредибилитетот на NERDA е проектот CREDO (проект на конкурентскиот регионален економски развој во СИ БиХ) кој и е во потполност доверен на NERDA за реализација. Ова е прв пат да проект од овој обем и вредност (€3.2 mil) е спроведуван самостојно од една босанскохерцеговачка организација.

Во март 2007, претставници на NERDA учествуваа на техничкиот семинар во Загреб за да се запознаат со процедурите на спроведување на ИПА фондовите за прекугранична соработка, па од тука започнаа информативна и промотивна кампања на оваа програма, лобирајќи во општините за нивно активно вклучување во подготовката на програмските документи. Остварувајќи соработка со Дерекцијата за европски интеграции во БиХ (ДЕИ) и проектот за Институционално јакнење на прекуграничната соработка (CBIB), NERDA собираше податоци за социо-економските показатели на општините во СИ БиХ за потребите за изработка на SWOT анализите.

Во соработка со ДЕИ и CBIB, NERDA помогна во организација на презентирањето на програмата и процедурите за прекугранична соработка во Брчко дистриктот и во Тузла, во декември 2007, односно во март 2008 година.

Бидејќи ДЕИ (националниот ИПА координатор) во регионалните развојни агенции препозна квалитетни соработници кои можат да го подобрат спроведувањето на програмата за прекугранична соработка на терен, NERDA, заедно со уште три регионални развојни агенции во БиХ, влезе во партнерство со ДЕИ, и за програмата БиХ-Србија, ќе биде дел од оперативната структура бидејќи Антената – канцеларијата за реализација на програмата на подрачјето на БиХ – ќе се наоѓа во Тузла во просториите на NERDA Агенцијата. На тој начин, NERDA ќе ги стави на располагање своите инфраструктура, ресурси, занење и мрежа на контакти во регионот, за што е можно подобра работа и дејствување на Антената.

Прекуграничната соработка е една од петте компоненти на ИПА и игра важна улога во можностите на финансирање на поедини проекти и иницијативи од заеднички интерес за прекуграничните патнери. Преку ИПА инструментот, Босна и Херцеговина може за прв пат директно и рамноправно да учествува во програмите за прекугранична соработка финансирани од страна на ЕУ.

Со оглед на својата местоположба, регионот на Херцеговина е во можност да учествува во три програми за прекугранична соработка: Хрватска – БиХ, БиХ – Црна Гора, како и Јадранската програма за прекугранична соработка. И покрај директното влијание врз економскиот и социјалниот развој, овие програми се исто така важни и од перспективата на подготовка на локалните и регионалните власти за користење на фондовите од другите ИПА компоненти, но и за користење на средствата и од другите ЕУ фондови и структурните фондови во иднина.

Имајќи во предвид дека средствата кои се достапни од овие прекугранични програми не се големи, најголемите очекувања се насочени кон здобивање со искуство и наоѓање партнери од прекуграничните области заедно со конкретните проекти за одредени заеднички предизвици.

Регионалната развојна агенција за Херцеговина, REDAN, ја препознава прекуграничната соработка како еден од одличните начини да се иницираат заеднички проектни идеи со средствата од ЕУ, како и да се развијат проекти со кои ќе се решаваат прашањата од заеднички интерес. Од посебна важност за Херцеговина се билатералните програми со соседните земји: Хрватска и Црна Гора бидејќи целиот простор на Херцеговина е функционално и природно поврзан со прекуграничниот дел на Далмација и Црна Гора, а постојат и низа заеднички приоритети како што се развојот на туризмот, заштита на околината, економска соработка, развој на заеднички производи, итн.

Со цел соодветно да се искористат достапните средства, REDAN, како регионална развојна агенција чии оснивачи се 23 општини од Херцеговина заедно со партнерите од деловниот и невладиниот сектор, веќе превзема неколку чекори со цел да биде подготвена за овие програми. Ова вклучува средби со локалните и регионалните заинтересирани страни, собирање на информации, поврзување со прекуграничните партнери, иницирање и развој на проектни идеи, обука за подготовка и спроведување на проекти и други активности кои се потребни за успешна подготовка на овие програми. Исто така, REDAN, заедно со другите регионални развојни агенции во БиХ, формираше добри партнерски односи со Директоратот за Европски Интеграции на БиХ, кој е националниот координатор за овие програми.

Во текот на своето четиригодишно работење во северозападниот економски регион на БиХ, регионалната развојна агенција ARDA NW ја препозан потребата за обука на економските ентитети како една од примарните активности во овој регион.

Во рамките на подготовките на земјите од Западен Балкан за користење на Европските фондови (ИПА компонента II, прекугранична соработка) и во соработка со регионалниот проект CBIB, учествувавме во организацијата на инфо деновите, презентациите и обуките. Над 200 лица од Северозападниот регион на БиХ беа дел од обуките за подготовка на проектни предлози според барањата на ЕК.

Обука за подготовка на проектни предлози, во организација на CBIB и ARDA одржана на 22-23.09.2008 во Бања Лука.

Преку презентации, инфо денови и непосреден контакт на Агенцијата со разните ентитети од регионот, со оваа програма се запознаа преку 500 лица. Благодарејќи на напорите на Агенцијата, со гордост може да се каже дека од преку 1,000 проектни предлози во рамките на SEE програмата кои беа пратени во Будимпешта, значителен број од проектите доаѓаат од БиХ и нашиот регион.

Исто така, веќе е договорено одржување на две конференции во рамките на програмата за прекугранична соработка Хрватска – Босна и Херцеговина пред отворањето на првиот Повик за доставување предлози.

Во својот бизнис план за следниот период (2009 – 2011), ARDA планира да вложи значителни средства во поддршката за јакнење на апсорпционите капацитети на идните ИПА корисници од североисточна БиХ.

Во прилог на тоа е и фактот дека Антената за програмата со Хрватска е сместена во нашите простории што ќе допринесе на уште поблиска соработка меѓу оваа регионална развојна агенција и императивните структури на програмата.

Корисниците на нашите услуги и нашите вработени во Агенцијата се задоволни со добро спроведените активности и реализираните зарачи во соработка со CBIB кој ни даде добар модел за промоција и поддршка на програмските линии како за оваа компонента, така и за сите наредни кои се предвидени со ИПА.

Искусството на Војводина во програмите за прекугранична соработка на ЕУ

Иван Кнежевиќ, Раководител на секторот за управување со проекти, Центар за стратешки економски истражувања

Во периодот 2004-2006 година, Војводина учествувала во програмите за прекугранична соработка, на Европската Унија, со Унгарија и Румунија. Учеството на организациите од територијата на Војводина во наведените порграми е овозможено преку финансиска поддршка од ЕУ од програмата CARDS, со вкупна вредност од €9,6 милиони. Искусството на организациите кои учествуваа во реализацијата на прекуграничните проекти покажува дека овие програми имаат големо значење за Војводина. Во краток период важнен е и финансискиот ефект кој се појавува преку употребата на наведените бесповратни средства за спроведување на проектите.

Од друга страна, на долг рок, наведените програми пред се преставуваат можност да, со поддршка на ЕУ, се воспостави директна соработка со граничниот регион од земјите членки на ЕУ, со цел постигнување на заеднички развојни приоритети, но и можности за пренесување на знаењето кое ќе води кон ефикасна употреба на средствата

од структурните фондови кога Србија ќе стане членка на ЕУ. На крајот, јакнењето на развојните партнерства и соработката меѓу домашните регионални и локални заинтересирани страни е многу важен долгорочен ефект.

Фактот што Војводина се граничи со региони од земјите членки на ЕУ кои имаат повеќе капацитети и се подобро запознаени со овие програми, значително влијаеше на тоа да организациите од Војводина бидат доста успешни во подготовката и спроведувањето на проектите. До сега, преку два повика за доставување предлози во рамките на програмите со Унгарија и Румунија, одобрени се 72 проекти во износ од €6,7 милиони. Од вкупниот број на одобрени проекти на територијата на Војводина, спроведени се 60 проекти со вкупна вредност од €5,4 милиони. Анализата на спроведени повици за доставување на предлози покажува дека во најголемиот број на одобрени проекти се однесувале на воспоставување на соработка меѓу институциите, додека просторната распространетост на организациите кои добиле финансиска помош е доста урамнотежена со блага концентрација на 4 градски центри: Суботица, Нови Сад, Сомбор и Вршац.

При изборот на проект, првенствено се вреднуван фактот дека прекуграничниот проект треба да претставува резултат на заеднички локални и регионални иницијативи со јасно изразен прекуграничен ефект, како и управувачка и финансиска способност и економска одржливост на проектните резултати. Меѓутоа, евалуацијата на одобрените проекти покажува дека повеќето од проектите јасно влијаат на дефинираните гранични региони, но дека заедничките проекти претставуваат повеќе исклучок отколку правило. Искусствата го покажуваат и

тоа дека за време на реализацијата на заедничките проекти, од особена важност е да активностите на партнерите бидат синхронизирани за да се постигнат соодветните резултати, влијанието на претотот и одржливоста на тие резултати. Затоа, понатамошното јакнење на партнерството во проектите за прекугранична соработка, кои ќе бидат продолжени преку ИПА, во периодот 2007-2013, претставува приоритетна задача за сите учесници во програмата. Тоа ќе биде особена важно имајќи ги во предвид релативно големите фондови кои ќе бидат ставени на располагање во рамките на новите (старите) прекугранични програми во износ од €16,3 милиони за периодот 2007-2009.

Извршниот совет на Војводина има многу важна улога во подготовката на организациите од Војводина за учество во ПС. Со отворањето на програмите во 2004, Извршниот совет основаше неколку институции кои ги фокусираа своите активности кон подобрување на капацитетите на регионалните и локалните заинтересирани страни за учество во прекуграничните активности. Благодарейќи на оваа иницијатива и можност за учество на првите програми за прекугранична соработка, организациите од Војводина се здобија со потребното знаење и вештини и значително ги подобрија своите капацитети за идни проекти во рамките на новите програми за прекугранична соработка со Унгарија, Румунија, и за прв пат со Хрватска.

Партнерство помеѓу СВІВ и проектот "Економски регион по водениот тек на Сава"

По потпишувањето на Рамковниот договор за економскиот регион по водениот тек на Сава, Регионалната стопанска комора на Ваљево покренала иницијатива за соработка меѓу стопанските комори во духот на овој договор, а првиот состанок се одржа во април 2007 година, во Шабац. На овој состанок беше потпишан Протоколот за регионална соработка меѓу 12 стопански комори од Босна и Херцеговина, Хрватска и Србија, а во присуство на претставници од амбасадите, стопанските комори и други функционери. Со најавата за конкретни фондови за поддршка на проектите во периодот 2007 - 2013, се создадоа услови за собирање на сите заинтересирани страни и воспоставување на конкретни рамки за соработка на сите регионални стопански комори по водениот тек на Сава.

Економското значење на Протоколот, кој покрива област од 6,8 милиони жители и над 140,000 компании е огромно, а реката која го спојува све ова, ќе претставува основа за прекугранична соработка со целиот свој потенцијал.

Проектот, Економски регион по водениот тек на Сава (ERSUS), има за цел да ги спои граничните региони во западен Балкан, подобрувајќи ја економската соработка и обединувајќи го регионалниот пазар да биде компатибилен со CEFTA 2006 Договорот. Соработката со Сава Комисијата беше формирана за прашања од областите на транспорт, развој на туризмот, заштита на околината. Во исто време, СВІВ обезбеди помош во приближувањето на регионите поблиску до претпристапните фондови на ЕУ. Соработката со СВІВ отвори нова фаза на заедничко учење и размена на искуства во процесот на приближување на регионот кон европските интеграции.

Семинарот "Претпристапни фондови на ЕУ" се одржа во Шабац, на 27.03.2008, за членовите на работните групи во коморите кои се членови на ERSUS. Според претходно договореното, семинарот беше поддржан од страна на СВІВ и Секторот за прекугранична соработка во Министерството за финансии на Република Србија.

Во наредниот период планирани се обуки и семинари кои треба да го оспособат кадарот за аплицирање за ИПА фондовите и за реализација на конкретни проекти.

Регион ERSUS

Работејќи заедно кон истата цел: Успешна ИПА ПС во Западен Балкан!

Во јуни 2006, главната задача на СВІВ и на земјите од Западен Балкан беше да се постави основата за прекугранична соработка која за прв пат треба да се воведи на внатрешните граници на Западен Балкан во рамките на ИПА - новиот финансиски инструмент на ЕК.

Ова секако претставува предизвик во еден разновиден регион и со разни нивоа на претходно искуство во ПС.

Сепак, со доброто насочување на Комисијата и на нејзините Делегации и канцелариите на ЕАР во регионот, во целосна соработка со Националните власти од земјите од Западен Балкан, како и други релевантни заинтересирани страни, процесот на ИПА за прекугранична соработка е започнат и успешно се движи напред!

Програмирањето беше првата важна фаза која се одвиваше во периодот од декември 2006 до јуни 2007. СВІВ организираше и одржа 7 работилници, Регионален Форум, кој се одржа во Загреб во март 2007, и 60 билатерални состаноци поддржани и од СВІВ и од националните тимови за техничка помош, осум Прекугранични програми за ИПА меѓу земјите од Западен Балкан кои беа завршени и доставени до ЕК на 31 мај 2007. ЕК ги одобри сите програми во декември истата година.

Информативна кампања: Претставување на ИПА ПС на Западен Балкан

Banja Luka, 18.04.2008

Bihać, 11.12.2007

Brčko, 13.12.2007

Elbasan, 27.07.2007

Mostar, 22.11.2007

Kukes, 26.10.2007

Nikšić, 02.04.2008

Podgorica, 25.12.2007

Šabac, 27.03.2008

Правата информација во право време е важна за било какво дејствување да успее. Со цел да се допре до што е можно повеќе идни потенцијални корисници на ИПА ПС со соодветни информации за програми и достапни фондови, во соработка со националните власи од земјите на Западен Балкан, СВБВ, заедно со неколку локални и регионални заинтересирани страни, организираше информативна кампања која се одржуваше во периодот од јуни 2007 до мај 2008 година. На 25-те настани кои се одржаа во 6 земји од регионот, учествуваа 1 600 учесника.

Priština, 23.10.2008

Tuzla, 19.03.2008

Dibra, 24.08.2007

Главниот настан на кампањата беше прекуграничниот семинар кој се одржа во Вишеград, Босна и Херцеговина, каде присуствуваа 18 учесника од 3 земји, и тоа: Босна и Херцеговина, Црна Гора и Србија.

Со ова се докажа големиот интерес на терен за решавање на заедничките прашања и создавање партнерства преку прекуграничните проекти!

Višegrad, 20.05.2008

Capacity Building for Successful Programme Implementation and Management

Skopje, 18.-19.04.2007

Podgorica, 31.10.-1.11.2007

Sarajevo, 5.-6.12.2007

Tirana, 17.-18.01.2008

Pristina, 19.-20.03.2008

Kotor, 29.09.-02.10.2008

Skopje, 7.-10.10.2008

Со цел програмите да бидат целосно оперативни и на крајот успешни, потребен е соодветен кадар и обучени национални Оперативни структури и Заеднички управувачки структури (Заеднички комитет за следење и Заеднички технички секретаријат).

Имајќи го ова на ум, СВІВ првенствено спроведе низа на обуки за претставниците на Националните власти кои ќе бидат директно инволвирани во управувањето и спроведувањето на програмите.

Во меѓувреме, Вториот регионален консултативен форум за ПС, организиран од страна на СВІВ во Скопје, во Јуни 2008, беше можност за сите оние кои се директно вклучени во ИПА ПС во Западен Балкан, преку отворени дискусии и директен контакт со претставниците на ЕК, да добијат одговори на прашања во врска со управувањето и спроведувањето на програмите. СВІВ активно го поддржуваше и процесот на формирање на заедничките структури.

Од ноември 2007 година, одржани се 30 билатерални состаноци, а структурите се формирани. Во текот на септември и октомври 2008 година, се одржаа три 4-дневни обуки за вработените во формираниот ЗТС и антената со цел да се подготват за претстојните Повици за доставување предлози.

Јакнење на капацитетите за успешна подготовка на проекти.

Кога програмите ќе бидат подготвени и одобрени, а управувачките структури поставени, СВБВ ќе има важна задача да ги подготви оние кои ќе бидат потенцијални крајни корисници на фондовите за ИПА ПС за успешно да учествуваат во претстојните Повици за доставување предлози. Откако потенцијалните кандидати беа информирани за можностите за финансирање под ИПА ПС за време на информативната кампања, СВБВ организираше 18 дводневни обуки за околу 600 потенцијални кандидати од регионот.

Под будното око на обучувачот...

... преку групна работа и консултации...

... преку резимирање и дискусии...

... со неколку сомнежи и нејаснотии...

... и со помош на "среќниот коњ" ...

... сите успешно стигнаа до целта ...

... подготвени за предизвикот од претстојните Повици!

Наташа Госпођинаци, Тим Лидер

"Водење на еден регионален проект е тешка, специфична и комплексна задача. Многу беше направено, многу часови беа поминати на работните места, илјадници километри се зад нас, страници и страници на подготвени документи, беа направени многу важни достигнувања, но работата ни од далеку не е завршена. Тимот на СВІВ, кој е составен од високо квалитетни и професионални луѓе, отиде подалеку од оригиналниот "опис на работното место" и за помалку од две години прерасна во СВІВ "семејство" каде сите ние сме повеќе од колеги, ние сме пријатели кои меѓусебно се поддржуваат во работата, но и на приватен план. Ви благодарам на вашата доверба, големата посветеност и напорната работа, и за тоа што направивте постигнувањата да не бидат само лични или поврзани со проектот и да не бидат сфатени само како задачи на секој поединец. Со ова, допринесовте кон добросостојбата на оние за кои проектот беше наменет, луѓето во секоја земја кои исто така ги делеа нашите стравови, работа и сонови, и со тоа што веруваа во нас, тие се луѓето кои направива нашата работа да биде вреднувана. На крајот на првата фаза од СВІВ, можноста да се работи со ваков прекрасен тим, луѓето во институциите и сите оние кои беа вклучени во нашите активности во секоја од земјите, за мене претставуваше голема чест, посебно искуство за кое знам дека тешко ќе се повтори, но се надевам дека ќе трае засекогаш."

Сотирач Гуга, Експерт, Албанија

"Искусството да се работи на спојување на луѓето во овој историски разновиден регион беше навистина посебно. Ние веруваме во луѓето, и само заедно тие можат да направат границите да исчезнат..."

Реми Рејман, Експерт, Поранешна Југословенска Република Македонија, Црна Гора

"Ова беше прекрасна можност да се сретнат и да се работи со луѓе од просторот на целиот Западен Балкан и да се биде дел од мрежата која ќе трае многу подолго од СВІВ проектот. Да се биде дел од почетоците на авантурата за ИПА ПС претставува возбудиливо чувство, кое го делат и многу други."

Харис Пикњач, Експерт, Босна и Херцеговина

"Со спроведувањето на Програмите за ПС, не само што им помагаме на луѓето на кои тоа им е потребно, туку откриваме уште еден дел од големата слика, а тоа е допринос кон позитивните мислења на ЕУ за овој регион и нејзиното отворање на вратите за нови земји членки. Да се поддржува овој процес и да се биде дел од СВІВ претставува посебно искуство и чест."

Јасминка Тасева – Јанковиќ, Локален експерт, Поранешна Југословенска Република Македонија

"ИПА ПС значи многу читање и разбирање на повеќето правила на ЕК, како и јазик, терминологија и пренесување на знаење на националните власти и потенцијалните кандидати. Ова е само почеток; вистинската работа почнува со првиот Повики за доставување предлози."

Алда Дураји, Локален експерт, Албанија

"Ова беше едно од најконструктивните искуства кои сум ги имала во поглед на професионалноста и работата како тим, како во национален така и во регионален поглед. Сигурна сум дека ова ќе се одрази во секој следен предизвик што ќе го прифатам."

Маријана Иванова, Локален експерт, Црна Гора

"Прекиграничната соработка претставува вистински предизвик во југоисточна Европа. Да се натераат луѓето да размислуваат подалеку од границите – оние вистинските и оние кои постојат само во нивните умови – е многу важно нешто за овој регион. Среќна сум што сум дел од овој процес кој ќе го забрза напредокот и добросостојбата на целиот регион како и неговото интегрирање во ЕУ."

Марија Стевановиќ, Локален експерт, Србија

"Во последниве 29 месеци беа направени мали, бебешки чекори за сите нас, но огромни чекори за регионот."

Маја Стојановиќ, Локален експерт, Србија

"За време на моето работење во СВІВ, не само што работев со луѓе од целиот регион, туку научив и многу повеќе за ИПА ПС. Што е поважно, стекнав пријатели, и би сакала да им се заблагодарам на моите колеги, особено оние од СВІВ во Белград, за поддршката и трпението. Одлично завршена работа!"

Милена Миловиќ Благојевиќ, Локален експерт, Србија

"Беше привилегија да се биде сведок на процес кој насочи толку многу позитивни вибрации во целиот регион. Се надевам дека создадените партнерства на сите нивоа ќе продолжат да постојат и да им бидат од корист на сите."

Елеонора Матов, Office Manager, Скопје

"Секој успешен проект има болна приказна, а секоја болна приказна има успешен крај. Го прифативме предизвикот и се подготвивме за успех. Да се биде дел од мозаикот на Западен Балкан е предизвик и авантура која секој треба да ја искуси."

Теофана Митровиќ, Office Manager, Сараево

"СВІВ успешно ја обезбеди помошта која им беше многу потребна на земјите од Западен Балкан на нивниот пат кон членство во ЕУ, во исто време промовирајќи меѓукултурна почит и толеранција. Да се биде дел од овој тим беше посебно и вредно искуство."

Фреди Бејлери, Office Manager, Тирана

"Сложувалката на ИПА прекуграничната соработка крие прекрасна слика."

Оливера Милутиновиќ, Office Manager, Белград

"Понекогаш се чувствувањето како да си на невозможна мисија, толку многу разлики и толку потешкотии за да се надминат... Балканот е тежок за разбирање, но тоа е она што го прави толку неодолив – секогаш ти дава многу причини за да верувањето."

Драгослав Пејвановиќ, Office Assistant, Белград

"Да се биде дел од ваков динамичен тим беше вредно искуство кое сигурно ќе биде корисно во иднина."

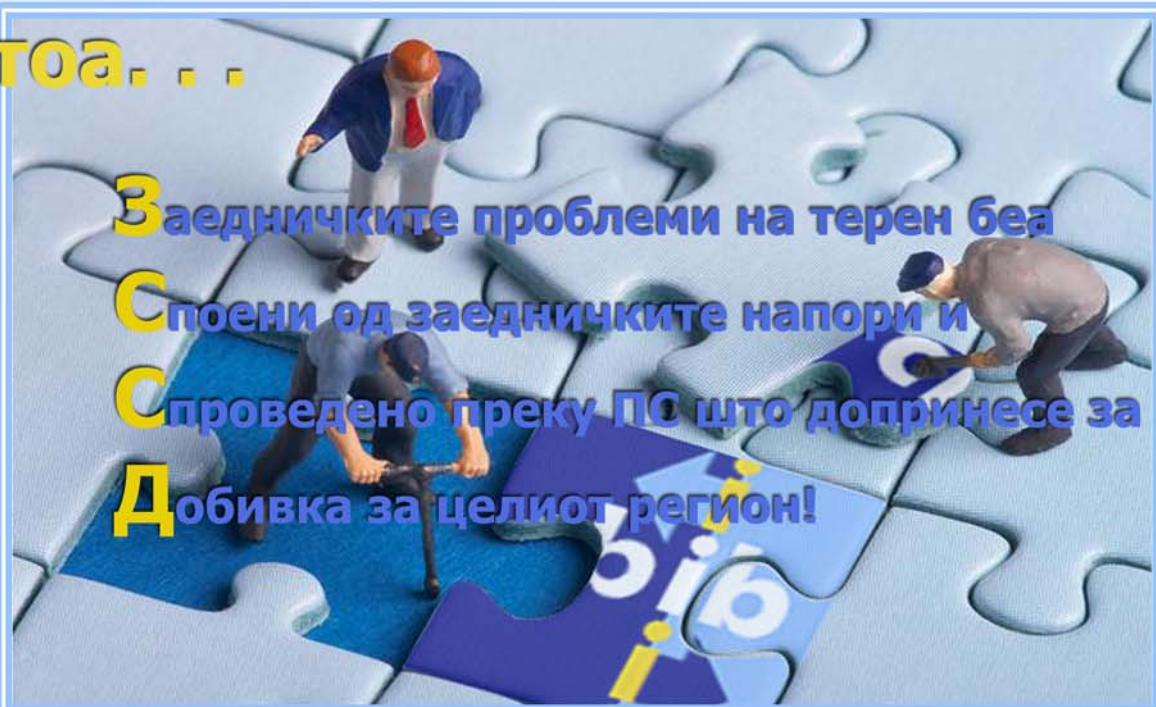

Се започна вака . . .

. . . и потоа . . .

Заедничките проблеми на терен беа
Споени од заедничките напори и
Спроведено преку ПС што допринесе за
Добивка за целиот регион!

. . . НО . . .

ова е само првиот дел од комплексната
сложувалка на ИПА ПС, а големите
предизвици допрва предстојат за секој
од нас!

